

oudheid ten einde spoedt geen vrijheid meer; er zijn geen volkeren; er zijn geen kringen meer. Het was al één kring, één wereldrijk onder éenen souverainen Staatswil geworden. En slechts in den roes eener ontmannende weelde dronk de in smaad verzonken menscheid zich de krenking van dien smaad uit het hart.

Hij, die toen door bovenaardsche, door geloofskracht, in „eenerlei” binnen dien ijzeren band, weêr een eigen vrijen kring en in dien kring vrije Souvereiniteit, inschiep, was Jezus de Nazarener. God in het hart, met God één, zelf God, weêrstonde hij den Caesar; verbrak de ijzeren deuren; en poneerde de geloofssouvereiniteit, als diepste spil waar alle Souvereiniteit in eigen kring op rust. Dat er, behalve de zaligheid der uitverkorenen, ook een *σωτηρία τοῦ κόσμου*, een vrijmaking der wereld, een wereld van vrijheden, in zijn „Volbracht” school, begreep Farizeër noch discipel. Maar Jezus doorzag het. Vandaar het *Βασιλεὺς* op zijn kruis. Als Souverein is hij opgetreden. Met den ingedrongen „Overste der wereld” heeft hij om de hoogte óver die wereld, als haar Souverein, gekampt. En nauwelijks vormen zijn volgelingen een eigen kring, of zie, ook zij komen met de Staatssouvereiniteit in botsing. Ze bezwijken. Hun bloed vloeit. Maar het souverain geloofsbeginzel van Jezus is ook met hún bloed niet uit te delgen. Deus Christus of Divus Augustus! wordt het Shibboleth dat 's werelds lot beslist. En de Christus wint, en Caesar tuimelt, en de vrijgemaakte natiën treden weêr elk met eigen koningen, en op het gebied dier koningen met eigen kringen, en in die kringen met eigen vrijheden op. En toen begon dat leven met eere pas, in riddereer zich zelf kronend, om in al rijker organisme van gilde en orde en vrije gemeenschap ál de energie en ál de glorie te toonen, die Souvereiniteit van eigen kring in zich besluit.

In ons lieve vaderland sterker nog dan elders. Haast scheen het wel of het land, in eigen polderkringen ingedeeld, kloeker nog dan één, de Souvereiniteit in eigen kring tegen de Staatssouve-